

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

54. Disciplinam Ecclesiasticam restituere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

Disciplinam Ecclesiasticam restituere.

1. **L**ucas scribit in actis Paulum circum-
 lasse regiones in quibus prædicaverat
 bum Dei ut videret quomodo se haberet
 & ut confirmaret eos in fide. traditiones Ap-
 lorum & seniorum eis etiam præciperet
 re. Vnde apparet Episcopi esse visitare suam
 cesin, & quæ ad visitationem pertineant,
 in formula reformationis Caro. V. dicitur
et visitatione religio omnis corrui & impietas
acquirat.

Diamper.
est oppidū
in Asia pro-
pe ciuita-
tem. S. Tho-
mas.

2. P. Ant. posseu. to. i. Apparatus sacri
 de concilio Diamperienfi: *Epistola*, inquit,
 ad nostros missam, ab eo qui toti rei interfuit,
 nexam: sic autem scribit. Archidiaconus
 tim ab Archiepiscopi obedientia omnibus
 subtrahit, illumque comitari reculat,
 communicatos ab Archiepiscopo recipit
 triarchæ nomen delendum negat,
 alia submurmurat, redolentia impietatis
 Paucis post diebus Archiepiscopus
 nem ordinum celebrationem indicit Archi-
 conus autem maximum iurisdictionis angu-
 tum impedire laborat, timorem incutit pro-
 uendis, eorumque parentibus, sed frustra
 batho ante dominicam passionis plurimos
 cros ordines promouet, ministrantibus
 dantibusque vniuersis Ecclesiæ Romanæ

ceremonias. His absolutis confert se carturem
 hebdomadę sanctioris sacramenta peragat.
 palmarum ramos solenni apparatu benedicit,
 quinquagesima feria in cęna domini sanctum chrisma
 unctis: pedes duodecim sacerdotum abluit la-
 vatis & aqua, sanctissimum Christi corpus de
 sepulturę mandat, virtutem Spiritus S. ad-
 hęc ceremoniis: maxima enim hominum
 frequentia tum diuinos intuens ritus diuinitus
 emollescunt lapides, Petrę scinduntur,
 lacrymę, talia siccis oculis contemplari v-
 neant, quicquidque sacrilegium ducit, mixtis vocibus la-
 tes omnes proclamant: *Pastor hic noster est, nos*
hunc omnes recipimus, huius vocem audire vo-
lentes. Babylonię mercenarij, lupi rapaces abeant in ma-
nuem, discedant a nobis operarij iniquitatis, quo-
rum Dominus magnificauit facere nobiscum, Romane
filij sumus hanc omnium Ecclesiarum caput esse
magistram confitemur. Talia iam corde cre-
ditibus, ore oculisque confessio fiebat ad salu-
tem quę tum essent Archiepiscopi gaudia, qui
lacrymarum impetus latificantes
deitatem Dei declarabant; Sacrosancto domini
resurrectionis die maxima pompa fit procel-
sus Franciscus Roz grauissimam ad populum
sermonem, eo fructu vt si quid veneni ad-
uersum latitabat prorsus expeileret, vni-
uersaque ciuitas cum Christo ad veram fidei Ca-
ritatem vitam resurgeret. Maximo igitur fructu
Archiepiscopus eo consilio, vt si nolit obe-
diat, hunc deponat, alterum con-
stituat, itaque ad illum literas mittit admonens,

Vinam Ec-
clesia prala-
ti diuina
charitatis
factibus ac-
censi disci-
plinam, Ec-
cles pristino
suo vigori
resitueret.

Chrysost in
c. 21. Ma-
th. 40. do-
cet secula-
res facilius
reformari,
quam Cle-
ricum, qui
legem Dei
contemnit.

Hic P. Soc.
Iesu eius
tractus po-
stea crea-
tus est Epi-
scopus.

Q VI

vt resipiscat, & intra sex dies quibusdam conditionibus acceptis Vaipicottam se cōferat, sinerunt. S
 nus, anatemate, vtpote pertinacem Hæreticū, q
 sciat se publice feriendum esse. Ipse metu periculum
 sus, respondit condiciones oblatas se recipere, quos
 eis in omnibus parere paratum esse. Interim simplici
 trem Franciscum Roz rogat per litteras, vt de em
 conferat, vbi ipse statutum diem expectabat. modo A
 ter paterno affectu admonet, hortatur, oblatas recipitur
 finem imponat scandalis misereatur animarū decre
 in quot pericula se coniciat, contempletur, vbi se
 tistitis clementiam & facultatē agnoscat, nos & Ep
 buratur patientia Dei ad pœnitentiā ipsūm notariar
 tis, ne ponat spem suam brachiū carnis, scilicet amin
 ges omnes infideles, quorū auxilio defēctū habent, &
 aggressus erat, ei futuros parū fideles. Vnde genere
 tandē, siue verbis patris, siue metu acceditur, ma
 chiepis copū, Pius Pater Filium prodigūm, vnde
 plectitur, largitur veniam, crucem preciosā magni
 in amoris signum donat, maiora promittit, vtant be
 stet in bono; sequenti die in Ecclesia indicatur acce
 ciliū prouinciale ad Hæreses extirpandas, quatuor in
 corrigendos, superstitiones euellēdas, omnium nu
 mū ad diuinum cultum spectantia componere concil
 Convocantur per litteras omnes Ecclesiarū archie
 omnib. oppidis; præcipi viri quatuor statim componere
 maxima omnium lætitia, summoq; omnium in P
 sensu celebratum est in oppido Diamper, vnde in
 hæreses omnes, earumq; auctores sectatores, vnde
 præcipue Babylonie patriarcham anathematizate, e
 uit, Romanū autem pontificem Christi Venerabilis ho
 & Ecclesie caput agnouerunt, eiq; obedientiam tan
 miserunt, nullumq; Episcopum nisi à Roma

*Vtinam
 sancti in-
 quisitionis
 officio suis
 ubique sta-
 ret vigor
 atque au-
 thoritas: v-
 tinam mo-
 rum refor-
 matio, atq;
 abusuū
 emendatio
 promouere-
 tur.*

ad amorem destinatum recepturos se Sacramento obstrin-
 gerat, singulis Ecclesiis Parochi depu-
 Hereticis, quod quidem in hac diocesi novum fuit. Ad
 metum sustentationem mille aureos è suis reddi-
 tis se recipere quorannis ipse Archiepiscopus assignavit.
 Interim in hac visitatione pius Pastor fere sex
 eras, videlicet millia, sed fructu millesimo. Peracta
 octavo Archiepiscopus totam diocesim visitare
 ur, obsequitur, ut executioni mandentur, quæ legi-
 timate decreta fuerant in concilio. Statim igitur
 nplentur, officitur Angamale (Metropolis est diocese-
 scat, magis & Episcopi sedes) excipitur ab omnibus ma-
 i ipsum triumpho. Ipsum solum stratum candidis
 rnis, scilicet aaminibus, floribus, frondibus respersum,
 defecabant 30. fere viri ex nobilioribus læto tripu-
 s. Victore, subsequebantur alij ludentes armis
 ccedit, magna celeritate, plaudebat immensa hominum
 odignitudo manibus, vocibus, tympanis, tubarum so-
 preciosa magnis acclamationibus aerem complebant, nec
 omittunt bellica instrumenta, quæ ex tanti viri ad-
 a indicium acceptam lætitiâ cæteris testabantur. Hic
 andas, minor in Ecclesiis sacro chrismate maximum ho-
 as, omnium numerum confirmat, sacerdotes clericique,
 ompone concilio non interfuerunt publice hæreses &
 celestia archidiaconi abiurant, Romano Pontifici obedi-
 or statim respondent, sicut in concilio sanctum fuerat.
 mnum P. Franciscus Roz, & ego, in libris exami-
 mper, in his incumbimus, delermus, scindimus, integra
 e ctarum volumina in ignem coniicimus, quanta animi vo-
 mathemate, explicare non possum; duodecim pene
 hristi in hoc labore consumpsimus: volumina n.
 bedierunt tam defuncti Episcopi quam aliorum sa-
 à Roma

*Maxima
 orbis impe-
 ria, Babyl.
 persicum,
 Macedoni-
 cum, Roma-
 num, reuer-
 ta discipli-
 na steterunt
 neglecta
 conciderunt.*

*Amb 2. de
off. in Mis-
sa Dei, ubi
communio
nis pericu-
lum est, et
iam dissi-
mulare pec-
catum &
non leue.*

*Ios. Bap. in-
cepit refor-
mationem
à Rege He-
rode non li-
cet tibi,
&c.
Marc. 6.*

cerdotum, fidei Catholicæ puritati, aut flammam
restituimus. Miraculo tribuebant omnes
opus: adeo enim prius libris suis addicti erant
vt à nobis necaperiri paterentur. Iam vero per
bitu eos abradere, & truncare, integrosque
burere non moleste ferebant. Prosecutus est
chiepiscopus visitationem, maxima, ut ipse
batur, animi suauitate, vbique excipiebatur
stor bonus, ipseque boni pastoris officium
quebatur, confirmabat, pueros baptizabat
rati sacerdotes expellebant socias: pueris pro
que, induitur pontificii vestimentis, doctores
Christianam per alumnos nostri seminarii
mo fructu tradebat, concionabatur quotidia-
petuas eleemosynas pauperibus erogabat, &
rebant Reges singuli Malabarum, vt viderent
lem Virum, tam humiliter benigneque
suas tractantem, ipse res omnes ad Ecclesiam
num spectantes statuebat, superpellicea, ve-
lamque chrisimatis, aram consecratam, ve-
faciendum sacrum necessarias in singulis
suis collocabat. Baptizandi, inungendi, &
mos, nuptias celebrandi modum à P. Fr. Ro-
roz è latina in Syriacam linguam contra-
vna cum doctrina Christiana lingua Malabarica
conscripta, singulis parochis tribuebat, libere
bique examinabamus, expurgatis eis maxime
ligentia, iam huius Ecclesiæ faciem alteram
res, vbique enim in Ecclesiis summi Pontificis
nomen resonat, Augustini, Hieronymi, Ambrosii,
fit aliorumque sanctorum, quos Catholicus
neratur Ecclesia, nomina sanctissima exornant

obmutuit Nestorij aliorumque Hæretico-
 rum impudentissimum os, Sacramentorum vsus
 de more Ecclesiæ Romanæ frequentior, maxi-
 mum denique in omnibus æger dominicus vber-
 ritatem promittit in segete. Hæc in genere, nam
 minutissima quæque scribere esset immensum.
 Pares Soc. nostræ proximorum salutis amore,
 indefessum laborem deuorabant, ducebant
 Archiepiscopum, reducebantque in omnibus
 consilij, studij, laboris participes effecti (vt
 solus dicam) auctores; agnoscit ipse Archie-
 sco. nostrorum operam, prædicat diligentiam,
 prædat societatis institutum. Hæc Ioan. Maria
 compareus Societ. nostræ ex collegio, eiusdem
 S. Crucis, Vaipicottæ in India Orientali 28.
 an. 1599.

Metaph. refert de S. Chrysostomo ipsum cle-
 ricum sacris assistentem cum mulierem sursum
 tabulato (templi) manentem procaciter inspe-
 xit, ab altari amouisset. Non tam facile resol-
 uetur vigor Ecclesiasticæ disciplinæ, nec cano-
 nicæ censura languescens extingueretur, si hunc
 non omnes prælati imitarentur. Quomodo
 Episcopus Constantinop. designatus cleri
 Constantinop. mores exquisiuerit & correxerit,
 confestim etiam ad praua, quæ erant amputanda,
 eorum correctionis immiserit prolixè refert Ba-
 r. 10. 5. An. Christ. 398.

Anno Christi 257. cessante persecutione vt
 alias, ad componendam quassatam Ecclesiam
 Episcopi conuenerunt, & non solum quæ ad re-
 stitutam fidem & Catholicam virtutem spectabant;

• Q 3 sed

*Dum disci-
 plina cessat
 regnatque
 similitas
 Deficit Ec-
 clesia vir-
 tus pariter
 quo facul-
 tas.*

*Impediens
 aspectus pu-
 nitur.*

sed quæ ad bonos mores instituendos, colle-
que Ecclesiasticam disciplinam restituendâ
tinere videbantur, tractarunt. Perlatæ sunt
tunc inter alia ad synodum litteræ Rogari
piscopi, de diacono suo proteruo expositum
quo fuerat conuictis imperitus. Quod veter
rescripserit S. Synodus reddita à Cypriano
nomine omnium litteræ produnt, ut in e
par erat) animaduerneret, vel abstinendo
nius deponendo. Quam vero sit pericu
subditis clericis contumacia, ex qua in
facile prolabantur, eadem docent his ver

Epist. 6.5.

*Clerici con-
tumaces co-
ercendi
sunt.*

*sunt initia hereticorum, & ortus atque conar-
maticorum male cogitantium, ut sibi placuit
positum superbo tumore contemnant. Sic de Eccl-
ceditur, sic altare profanum foris collocatur, su-
pacem Christi & ordinationem atque ciuitatem
bellatur.*

*Apud Cyp.
c.3.*

*Cleri Rom.
in persecu-
tione Decy
diligens stu-
dium.*

Ezech. 34.

*Nota hæc
de iniuncto
clericorum
Rom. Eccl.
robore &
vigilantia.*

5. Clerus Romanus cum post Fabiani Pa-
tyrium, sedes romana vocaret, scribēs ad
carthaginensem (Cum incumbat nobis, qui
prepositi esse & vice pastoris custodire gregem
tes inueniamur dicitur nobis, quod antecessoribus
est, qui tum negligentes prepositi erant: quoniam
tum non requisuimus, &c.) hortatur Carthage-
cos ut & ipsi pastoris optimi specimen
vicem gerant, ad quod præstandum suo
corroborat. hæc addens: Non enim hoc solum
vos hortamur sed discere poteritis à pluribus,
vos venientibus, quoniam ea omnia nos, Deo adiu-
& fecimus, & facimus cum omni sollicitudine
lo seculari, ante oculos plus habentes timore

perpetuas, quam timorem hominum & breuem
 nam deseretes fraternitatem & exhortantes
 in fide & paratos esse debere ire cū Domino, &c
 Clerus de Eccl. lesiastica disciplina etiam per-
 secutionis tempore, retinenda, hæc scribit ad S.
 Cyprianum carthaginensem Episcopi. Quid magis tenacissi-
 mus disci-
 plina.
 pace tam aptum aut in bellis persecutionis tam ne-
 cessarium, quam debitam seueritatem diuini vigoris te-
 nere, quam qui remiserit instabili rerū cursu erret sem-
 per esse est, & huc atque illuc variis atque incertis ne-
 cessarum tempestatib. dissipetur & quasi extorto de ma-
 gistrorum gubernaculo nauim Ecclesiastica salutis
 in scopulos. Vt appareat non aliter saluti Ecclesia
 conseruari posse, nisi si & qui contra ipsam faciunt, qua
 aduersi fluxus repelluntur, & disciplina ipsius
 super custodita ratio, quasi salutare aliquod guber-
 naculum in tempestate seruetur. Nec hoc nobis nunc
 super concilium cogitatum est, nec hæc apud nos ad-
 usum improbos, modo superuenerunt repentina sub-
 iectio, & hæc antiqua apud nos seueritas, antiqua fi-
 disciplina legitur antiqua &c. Et: absit ab Eccle-
 Romana vigorem suum tam profana facilitate di-
 uertere, & neruos seueritatis, euersa fidei maie-
 state, dissoluere, &c. Idem lapsis pœnitentibus
 Ecclesiam redire conantibus has præscribit
 Reges. Pulsent sane fores sed non utique consrin-
 gant: adeant ad lumen Ecclesie, sed non uti-
 que transileant: castrorum cœlestium excubent por-
 tibus, sed armati modestia, qua intelligant se de-
 trotores fuisse, resumant precum suarum tubam, sed
 non bellicum clangant: arment se quidem modestia
 & quem negando mortis metu fidei dimiserant cly-
 peum

Apud Cyp.
 Ep. 31.
 Clerus Rō.
 mus disci-
 plina.

Romana
 Eccl. sem-
 per tenacissi-
 ma fuit a-
 uita disci-
 plina & pæ-
 ternarum
 traditionã
 vigilantif-
 sima cu-
 stos.

Rom. Eccl.
 non fuit
 passa Eccle-
 siasticam
 disciplinam
 vlla ex par-
 te, quauis
 occasione
 conuelli.

pcum, resumant: Sed vt contra hostem diabolum
armati, non contra Ecclesiam, qua illorum dolor
armatos esse se credant. Multum illis proficiet
destra, postulatione verecunda, humilitas necessaria,
tia non ociosa: mittant ligatas pro suis doloribus
mas, aduocatione fungantur ex intimo pectore
gemitus, dolorem probantes commissi criminis
rem, &c.

3 Reg. 12.
2. Pral.
24.

6. Antoninus Florentinus Episcopus, C
magnoperere reformabat, omnemque
cesim per se semper lustrabat,

7. Rex Ioas primis annis Regni sui pie
uit, suoq; exemplo totum populum in
cultu continuit. Quia Pontifex Ioas doctus in
sua & zelo non passus est Regem a via recte
flectere: multo magis pij Ecclesie Prælati
Christus in Apoc. c. 1 (cum B. Ioannem E
listam docet, stellas quas manu dextera
esse Prælatos.) vocat Angelos Ecclesie, in
continebunt & seipfos & omnes Clericos
riores. S. S. Athanasius Episcopus Alexan
yniuersum eandemque ampliss. Alexan
clesie subiectam diocesim perlustrauit, cum se
Hæresis & schisma prauique mores in
corruerant, vigilantissimo studio restaura
stituit in eis fidem & pacem exulem mo
corruptos Ecclesiastica disciplina compo
que solum cunctas Ecclesias in ciuitatibus
d s a que vicis positas visitauit: sed & qu
tudibus desertisque locis penes sanctos
nachos erant, inuisit.

V. Baron.
An. Christi
328.

8. S. Ambros. Episcopus Mediolanensis

abolam propensius, quam exactam absolutamq; Clerum Ec-
 clesiasticam disciplinam Clerum componere, ^{disciplinam} ^{solutum}
 fuerit petrius rei causa, tres illos egregios de officiis li-
 cessaria, ^{correxit.} hoc scribere est aggressus, cum aliquandiu, po-
 dolorem docuisset. Qualem autem delectum, ha-
 peccatore in Clericis deligendis, quamque in singu-
 rimus ad officia Ecclesiastica cooptandos fixerit ocu-
 rum obtutum, his verbis significat.

Li. I. de off.

Memini filij quendam amicum cum sedulis sevi-
 c. 18.

que sum commendare officiis, hoc solo tamen in Clerum
 me non receptum, quod gestus eius plurimum deduce-
 sui plene alterum quoque cum in Clero reperissem, iussisse,
 in in verum, ne vnquam praeiret mihi, quia velut quodam in so-
 adas doctus incessus verberare oculos feriret meos. Vterque ab
 à via recte recessit, ut qualis incessu prodebat, talis perfi-
 Prælati animi demonstraretur.

Namque alter Arianae inuestationis tempore, fidem
 tera gerit, alter pecunia studio, ne iudicium subiret sacer-
 fia, in me se nostrum negavit. Lucebat in illorum incessu
 Clerico regule vitæ &c.

Alexand. Quomodo Gelasius Papa aduersus genti-
 alexandros ritus pugnaverit, & aduersus Androma-
 trauit, cum senatorem cæteroque Romanos, qui Lu-
 s in Emperalia secundum morem pristinum colenda
 restant instituebant, scripserit, refert Baron. Tom. 6.
 m. m. anno Christi 496. inter cætera scripsit, in Apo-
 mposita aduersus Andromachum: Multa sunt, quæ à
 catibus Pontificibus diuerso tempore sublata sunt noxia,
 & quæ abiecta. Non enim simul omnes in corpore curat me-
 sanctos languores, sed quod periculosius conspicit immi-
 nere, ne aut materia corporis non sufficiat medicina, aut
 lanentis conditione mortali simul omnia possit auertere. Et:

Q 5

Debet

Debet & Pontificis in omnibus male factis sollicitudo
& seueritas non deesse, & ab omnibus Ecclesijs seruati
gari.

10. Carolus Borromeus Cardinalis Archiepiscopus
Mediolanensis totam suam reformationem in
uit Ecclesiam Mediolanensem, quæ antea in
tempora dissolutissima erat licet inuiti quidam
& armati se opponerent, ipse tamen a
proprijs manibus cruce ingressus est locum
dam armatis hominibus obsessa. Sæpe
excubitores siue exploratores nocte mitti
qui inquirebant quid sacerdotes domi
rent, & sicubi deprehenderentur vel
lieribus impudicis, vel aleis male tempore
re, præter alias pœnas grauiores mulctari
pecunia, quæ in seminarium, aut alios
conferebatur.

Si aliquantulum plus nummorum in
suis retinerent, quam esset necesse pro
statu, illud quoque pauperibus cogebant
gare. Sæpe ipse Ecclesias suæ Diocesis
& tum bis, vel ter, vel quater in hebdomada
cionabatur.

*Sess. 6. de
refo. c. 1.*

11. Sacrosancta Synodus Tridentina
tuendam collapsam admodum Ecclesiam
ciplinam, deprauatamque in populo
Clero mores emendandos se accingere
iis qui maioribus Ecclesijs præsunt in
esse sumendum. Integritas enim præsentium
est subditorum; Et honestius est pisces a
capite, quam à cauda aggredi, quia caput
stantius membrum. Apud Sigismundum

Reformando Ecclesiastico statu aliquando actum
 fuerat, dicentibus quibusdam à Minoribus (ex
 Franciscana familia) fratribus incipiendum. Non
 Imperat. à Minoribus, sed à Maioribus incho-
 anda est reformatio.

12. In vestibulo & foribus formulæ reforma-
 tionis per Carolum V. statibus Ecclesiasticis in
 Comitibus Augustanis ad deliberandum exhibi-
 ta, & ab eisdem probatæ & receptæ, habentur

Sæpe
 verba: *In primis necessarium est, ut redinte-
 retur, repurgeturque ordo Ecclesiasticus quo confuso,
 in verro, tota Ecclesia facies confusa est variis iactatur*

13. Vacantibus Ecclesiis nullus Pontifex cele-
 stis ac maturius consuluit *Nicolao V.* cum eas sta-
 tim optimo cuiq; & idoneo committeret. Prius *Plac.*
 enim mores & doctrinam hominum inspiciebat,
 inde vacantes sedes his statim committebat,
 quod diceret in mora periculum esse, cum non
 essent, qui diuina etiam cupidissime diriperent
 occuparent.

14. *Hogerus* Hamburgensium Archie. discipli-
 nae Ecclesiasticæ seuerissimus ac diligentissimus
 actor erat, pro suo in omnes incredibili affe-
 ctu visitabat enim quam frequenter loca fratrum,
 quod quid per iniuriam obreperet, quod sanctitati
 derogaret. Vnde cum apud Hamburgum confi-
 nitum esset, nocte intempesta exploraturus quid-
 dam in Ramsola ageretur ad vigilias eo prope-
 nit matutinas, fidelis dispensator & pru-
 dens, qui & ipse vigil pernoctauit suamq; familiã
 dormire prohibens, venienti sponso lætus oc-
 currit

currit dicens : *Ecce ego & pauci, quos dedit mihi dominus.*

*V. Chron.
Mogunt.*

15. Henricus Moguntinus Archiepiscopus monachorum suorum dissolutos mores ferret, ab ijs apud Pontificem accusatus Eugenius III. Mittit ille Arnoldum suum Cardinalem Romam, perfidus homo crimina auget. Perrogatos duos mittit ad cognoscendam causam, quibus Henricus deiectus, Arnoldus suffraganeus Henricus, puocatione ad Pontificem omnia sua iudicem Christum prouoco, inquit, altero accuset. Eius morte audita Cardinales duo, cooperiere, alter in latrina animam excicans, digitos manuum, instar feræ, arrodens, ceterum salutis 1155. Stumpfius Vormatiensis episcopus facit, & ab Adriano missos legitur, ut visitatores Ecclesiarum, in nullo & nihil prætermittant, sed omnia recte præterque faciant, proderit ipsis perspectum re urbium & pagorum statum ac conditionem, qui in eis sint nobiles & magistratus, quibus quæ animorum inclinationes, quis curia, quæ Catholicæ sit fidei, aut si ea labefacta, quæ spes eius redintegrandæ, quæ ratio præsidia, ad eam vel reuocandum, vel sustinendum. Hac enim notitia, quasi luce eorum, illa illuminantur, & turpe est eum, qui in Ecclesia alicuius vigilia positus est, non sic excubantem eius vniuersæ statum, tum etiam perspectum eius habeat. Hanc autem cognitionem, sine qua semper in tenebris versabuntur, haurire poterunt à vris peritis, & intell-

is, qui eorum quæ dixi locorum consuetudinẽ
 rectam habeant, quos cum nacti fuerint
 debent autem diligenter inquirere) ita auide
 erant, ita omnia scrutabuntur & notabunt, vt
 re magni momenti & magnopere ad suum of-
 ficiũ pertinente. Vtinam tandem extermina-
 tur Clerici, qui nihil vel parum in Ecclesia fa-
 ciunt boni, & insuper illam suis sceleribus fœ-
 dent ac deformant. Vtinam tanquam putrida
 umbra, à sano Ecclesiæ corpore præscribentem
 maxime cum etiam, si in Rep. civili gens ali-
 qua reperiat, quæ & nihil fere in publicum
 fert commodi, & leges ac iura Reipublic.
 violat & pessundat, statim è medio tolla-
 tur, quia perniciofa bono publico iudicatur. Ar-
 bor certe recisa repullulat, euulsa vero non refru-
 scatur, ita mali si penitus tollantur, non rena-
 scuntur.

Recte S. Chrysostom. ait, sicut videns arborem *Hom. 15. in*
dentibus folijs, intelligis vitium esse in radice: ita sic ad Tim.
veritas plebem ac populum indisciplinatum, argumen-
tu est in statu Ecclesiastico defectum esse, ad quem cul-
pa spectat. *De vit. cõt. li. 1. c. 2.*

Et Sanctus Prosper: Ille cui dispensatio commis-
 sit etiam si sancte viuat, si tamen perdit viuentes
 quos curat, erubescit aut metuit, cum omnibus qui eo
 curam perierunt, perit. Certe si horologium perperam *Ezech. 3. 33*
 sonat, significat, culpa est eius cui cura incumbit. Vti *34 sangui-*
 nem. *ergo omnibus Prælati semper ob oculos*
1. Reg. 2.
Cant. 57.
 spectetur, quam male cesserit Heli Sacerdoti
 negligentia in filios, & ab Apostolis constitutum
 esse: Episcopum aut Presbyterum, qui negli-
 gentius

gentius circa Clerum, aut populum agit, ne
 pietate eos erudit, à communione segregat.
 Si vero in ea socordia & negligentia perleue-
 rit deponendum. Utinam ipsis perpetuo in
 memoria versaretur, quod S. Bernardus Pontifex
 (3. de confid.) in hæc verba scripsit: Super
 generaliter super vniuersum Ecclesia statum
 consideratio tua, si plebes Clericis, si Clerici sacerdotibus
 si sacerdotes Deo in ea, qua oportet humilitate
 sint: si in monasteriis & religiosis locis seruetur
 disciplina, si super praua opera & dogmata
 Ecclesiastica vigeat, si floreat vinea honestate
 monia sacerdotum, si flores fructus parturiant
 tia fidelium populorum. Si demum vestra ipsorum
 solica mandata, & instituta qua dignum est
 ne obseruentur, ne quid in agro Domini sui
 etu incultum aut fraude surreptum inueniatur
 rum culpa ad nullos magis referenda sunt quam
 des negligentesq; Rectores. Impuritas incuria
 solentia mater, radix impudentia, transgressio
 trix &c. Certe si scandala ex vniuerso Clero
 pellerentur & Ecclesie potissimum Cathedra
 & Collegiata in primas suas fundationes &
 genes restituerentur hæreses sua sponte
 quiescerent ac diffluerent.

S. Bas. in Mor. c. 12. probat Episcopi officium
 vicos omnes, & ciuitates eius curæ committit
 uisere, idq; probat exemplo Christi, de quo apud
 Matt. & circuibat, inquit, Iesus totam Galilæam
 cens in Synagogis eorum, & predicans Euangeliū
 & sanans omnem languorē &c. Quem locum
 nens Chryl. Nos, ait, qui sumus vnius regionis

*Prælatorū
 est intende
 re super vni
 uersum Ec-
 clesiam sua
 statura.*

C. 4. v. 23.

*In imperf.
 leom. 7.*

regiones circumire opus non habemus, tamē singulas
legregiōnum populi circumire & considerare debe-
perferent, id est, diligenter attendere qui sunt in popu-
petuo in avaritiā morbo laborent, vt aliquem fer-
dus Peccatorem de avaritiā malo faciamus ad medicamē
Sanctitatis illius qui avaritiā stimulis agitatur,
atque debemus illis prouidere, qui in populo
sacerdotibus libidinis febrib. valde laborant. Quē-
modū enim paterfamilias studiosus scit in do-
mū, quid vnusquisq; necessarium habeat, ita &
ad singulorū mores, & actus, & cōuersatio-
nem debet discere vt quale, quibusq; medicamē-
tum necessarium fuerit, subministret Greg. Naz.
ipsum (logia) prima copiose probat Episcopum de
esse esse peritissimum medicum animarum, pa-
rum enim est, non solum pascere oues sanas,
sui, aut etiam mederi ægris, vt Deus ipse tradidit apud
quā eccl. c. 34.

SIGNVM LV.

*Vt alij corrigantur, seipsum immunem
à vitiis custodire.*

Merici boni vt alios possint corrigere, seu vt
idonei & efficaces sint Correctores, studēt
vitæ inculpatæ, aut saltem immunem à vitio, ^{Pf. 40. v. 5.}
omnis enim Pfaltes ait, *Corripiat me iustus, &* ^{Pf. 49. v. 16.}
deceas apud eundem. Quare tu enarras &c. Et s. ^{Mat. 17. v.}
Galilæus, *Hypocrita eyce, medice prius cura te ipsum.* ^{Luc. 4. v. 23}
angelū (3. de sum. bo. c. 32.) *Nō debet vitia aliena cor-*
locum tenere, qui adhuc vitiorum contagionibus seruit, im-
munem esse enim arguere quemquam in alio, quod adhuc
depre-